

Aan de gemeenteraad van Beuningen

Maastricht, 16 maart 2018

Betreft: Terugblik 2017 en voornemens 2018 Rekenkamer Beuningen

Geachte raadsleden,

Met deze brief wil ik kort verslag doen van mijn activiteiten in 2017 en mijn voornemens voor 2018 op een rijtje zetten.

Het jaar **2017** stond in het teken van twee projecten:

1. Monitoringsonderzoek sociaal domein met de Algemene Rekenkamer

In maart 2017 heb ik een presentatie gegeven in de commissie Samenleving over de stand van zaken van het onderzoek, en meer in het bijzonder een gespreksronde met het Sociaal Team van Beuningen.

In september 2017 zijn de projectleider van de Algemene Rekenkamer en ik voor een gezamenlijke slotpresentatie bij de commissie Samenleving geweest. In het najaar van 2017 heeft Algemene Rekenkamer het onderzoek beëindigd, en de projectleider heeft kort de belangrijkste lessen voor de rijksoverheid geschetst.

Als rekenkamerdirecteur van Beuningen heb ik in mijn deel van de presentatie de nadruk gelegd op de lessen die de Beuningse gemeenteraad uit de afgelopen drie jaar kan trekken. Die lessen betreffen kort samengevat:

1. Kaderstellende rol actief oppakken
2. Actief informatiepositie bepalen: wat kan en wil de raad bijv. doen met voortgangsrapportages, benchmarks, tevredenheidsonderzoeken?
3. Zelf op zoek te gaan naar informatie 'buiten de deur' ten behoeve van de controlerende rol.

In de bespreking met de commissie heb ik aangeboden om in overleg met de commissie en de griffie een voorstel te ontwikkelen voor met name dat laatste punt. Dit voorstel is, voor zover mij bekend, besproken in de Agendacommissie, maar vooralsnog even 'geparkeerd'. Ik ben hiertoe nog steeds bereid. Misschien is het een nuttig initiatief om dit met de nieuwe raad en raadscommissie weer op te pakken.

Een tweede optie zou zijn om de lessen zoals hierboven samengevat in een korte brief voor de raad te verwoorden. Die zou met name bruikbaar kunnen zijn voor de nieuwe leden van de commissie-Samenleving die na de verkiezingen aantreden. Ik kom hier bij de voornemens van 2018 nog op terug.

2. Gezamenlijk onderzoek rekenkamer(commissie)s Rijk van Nijmegen naar Veilig Thuis

Op 30 mei 2017 heb ik met een brief aan de raad en het college de aanpak van dit onderzoek geschetst. Doel van het onderzoek was om u als raad van lessen te voorzien ten aanzien van uw kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van dit soort samenwerkingsverbanden. Het onderzoek sluit daarmee in zekere zin aan bij de brief over bestuurlijke samenwerking, die ik u in 2014 aanbood.

Het onderzoek is inmiddels afgerond en voor een bestuurlijke reactie aan de colleges aangeboden. Beoogde publicatiedatum is medio april. Het gezamenlijke rapport bevat een groot aantal lessen waarmee de gemeenteraden in de regio, en dus ook die van Beuningen, hun voordeel kunnen doen. De conclusies en aanbevelingen richten zich overigens ook op de colleges van de betreffende gemeenten en hun rol in de aansturing van de GGD en de Veilig Thuis-taak in het bijzonder. In mijn ogen is het voor de Beuningse gemeenteraad van belang om te (door)zien hoe dit soort processen verlopen in AB en DB, omdat het bepaalt hoe de raad zijn controlerende rol beter kan invullen. Ik heb daarnaast een oplegnotitie opgesteld, waarin ik een aantal specifieke Beuningse lessen heb geformuleerd, met name over de informatievoorziening aan de raad. Beide documenten kom ik graag in april of mei toelichten in de commissie Samenleving en/of FAZ.

De gezamenlijke aanpak van het onderzoek met zes rekenkamer(commissie)s is een experiment. Na afronding van het onderzoek zal ik u ook kort berichten over de lessen en ervaringen van deze samenwerking. Eén belangrijke les is al duidelijk: het is een bijzonder intensieve werkwijze gebleken; samenwerken – ook voor rekenkamers – kost tijd en energie. Dat komt ook doordat het onderzoek veel complexer en arbeidsintensiever was dan vooraf gedacht. Met name het bijeenkrijgen van alle stukken bleek een enorme klus; de vindbaarheid en toegankelijkheid van de stukken is een serieus probleem gebleken. Dat heeft ons voor een onderzoek dat slechts 3 à 4 jaar terugkijkt (tot in 2014, de aanloop naar Veilig Thuis) bijzonder verbaasd.

De complexiteit en intensiteit van het onderzoek hebben ertoe geleid dat ik in de tweede helft van 2017 volledig in beslag ben genomen door dit onderzoeksproces. De lessen uit dit onderzoek zijn echter bijzonder waardevol, en strekken zich uit (ver) buiten de casus Veilig Thuis, naar mijn stellige overtuiging. Ik kom daarover graag met u het gesprek voeren, zoals gezegd.

Dan kom ik bij het lopende jaar **2018**. In april ontvangt u dus een gezamenlijk rapport plus een Beuningse oplegnotitie over de lessen uit de casus Veilig Thuis. Daarnaast bied ik aan om

de in de commissie Samenleving gepresenteerde lessen uit het meerjarig monitoringsonderzoek in een korte brief te vatten.

In 2018 moet er daarnaast ruimte zijn om nog één of twee andere rekenkamerbrieven te schrijven. In mijn agenderende brief van 5 juli 2017 had ik een aantal concrete onderwerpen genoemd. We hebben hierover toen geen overleg gevoerd, maar dat kan alsnog. Ik voeg ze hieronder opnieuw toe, en hoor graag hoe de raad hierover denkt. Als er, om wat voor reden dan ook, geen gelegenheid is voor overleg met de raad, zal ik zelf een keuze maken en hier in april mee starten.

1. Omgevingswet

De gemeente is al langere tijd bezig met de voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet. U bent daar als raad al op diverse momenten bij betrokken, en dat zal in de nieuwe raadsperiode nog vaker gebeuren neem ik aan. De wet en de daarmee gepaard gaande verandering van werkwijze zal immers naar verwachting ook aanzienlijke gevolgen hebben voor de raad. Naar mijn mening zou het te vroeg zijn om hieraan nu een rekenkamerbrief te wijden. Mijn voorstel is, in lijn met het visitatiemodel van de rekenkamer, dat ik de komende tijd meekijk naar de manier waarop u als gemeenteraad hierover wordt geïnformeerd. Als ik denk dat ik u kan ondersteunen door te reageren, of door bijvoorbeeld ervaringen of best practices elders uit het land aan te dragen, zal ik dat doen. Wanneer u als raad (specifieke) vragen aan mij heeft, dan hoor ik dat natuurlijk graag.

2. Digitale archivering en informatiebeheer

Alle overheden worstelen ermee: duurzaam informatiebeheer, in een tijd waarin de informatiehuishouding van overheden sterk in beweging is. Zo wordt er volgens onderzoekers en adviesraden stelstelmatig te weinig en te laat nagedacht over de consequenties voor het informatiebeheer van de toenemende ketensamenwerking en de bestuurlijke samenwerking tussen overheden onderling. Dit is een bij politici ondergewaardeerd onderwerp, maar het is van groot belang voor een goed werkend en transparant bestuur. Het heeft hele praktische consequenties, als het er bijvoorbeeld toe leidt dat burgers en bedrijven, maar ook raadsleden, bestuurders en ambtenaren, niet in staat zijn om actuele beleidsdocumenten van hun eigen gemeente te verkrijgen. Het regionale onderzoek naar Veilig Thuis, dat in april 2018 verschijnt, levert ook op dit vlak belangrijke inzichten en duidelijke lessen op.

Mijn voorstel zou zijn om op basis van het beschikbare materiaal, onder meer van de gemeentearchivaris, en enkele gesprekken een quick scan te maken van de thematiek in de gemeente Beuningen, en voor de raad te schetsen of extra inspanningen nodig zijn.

3. Lokale democratie en burgerbetrokkenheid

Overal in het land zijn gemeenten bezig met burgerparticipatie. Dat is niks nieuws, er wordt in het lokaal bestuur al sinds jaar en dag overlegd met burgers, inspraak georganiseerd en

onderzoek gedaan naar de wensen en opvattingen van burgers en cliënten. Steeds vaker, ook in Beuningen, nemen burgers zelf initiatieven, en dat vraagt van de gemeente een andere houding dan vroeger. Enerzijds is dit een proces dat in gang is gezet en dat zich voltrekt zonder directe bemoeienis van de gemeenteraad. Anderzijds heeft het wel degelijk ook gevolgen voor de rol van de raad. Volksvertegenwoordiger zijn betekent tegenwoordig iets anders dan vroeger, toen raadsleden de enige manier waren waarop de stem van burgers werd gehoord in het bestuur.

Met dit thema houd ik mij in mijn (universitaire) werk vaak bezig. Mijn voorstel is om een keer de belangrijkste ontwikkelingen en actuele voorbeelden te komen toelichten, en dan hierover met u (en mogelijk ook inwoners) in discussie te gaan. Een dergelijke bijeenkomst is weer een andere manier om het visitatiemodel voor de rekenkamer in te vullen.

4. Werkbedrijf en de MGR

Het Werkbedrijf is de eerste en belangrijkste module van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen. De beleidsmatige en financiële uitdagingen voor het Werkbedrijf zijn aanzienlijk. Voor Beuningen is er zorg over het achterblijvende aantal mensen dat uitstroomt naar werk. Daarnaast is de governancestructuur van de MGR nieuw voor de samenwerking in de regio. Dit zijn goede redenen om te bezien of en op welke wijze de rekenkamer van nut kan zijn voor de controlerende rol van de raad ten opzichte van de MGR en het Werkbedrijf. Het onderzoek naar Veilig Thuis levert zonder twijfel lessen en aanbevelingen op voor de controle van het Werkbedrijf. Ik zal hier bij de presentatie van dit rapport in de raad aandacht aan besteden.

5. Inwerkprogramma nieuwe gemeenteraad in 2018

Tot slot heb ik aan de voorzitter van de raad en de griffier aangeboden dat ik beschikbaar ben voor een bijdrage aan het inwerkprogramma van de nieuwe raad in 2018. We zullen daarover nader overleg hebben.

Graag hoor ik wat u vindt van de voorstellen. Aanvullende of alternatieve suggesties zijn altijd welkom. Ik ben graag bereid tot overleg daarover.

Met vriendelijke groet,

Klaartje Peters
Directeur Rekenkamer Beuningen